

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe 6 jum. de an 12 „
Pe trei luni . . . 6 „
Pentru România şi
străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe 6 jum. de an 20 „

TELEFON N. 280.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
ȘI ADMINISTRAȚIA
Târgul Inului Nr. 30.

INSERATELE
se primesc la administra-
ția. Prețul după tarif
și învală.

Manuscrisele nu se în-
napoiacă.

O schimbare trebuie să se facă.

Este fapt incontestabil, că în toate statele constituționale din Europa, partidele politice, cari se succed la cârma statului, trebuie să-și aibă programele lor de acțiune bine definite, cari să fie sinteza interesului public al cetățenilor statului. Aceasta se poate constata nu numai la națiunile, a căror viață parlamentară își are rădăcinile într'un trecut îndepărtat, ci și la acele cari abia sunt la începutul vieții constituționale. Deosebirea de principii și vederi politice între partidele chemate a rezolvi în mod salutar marile probleme, dela cari atarnă consolidarea statului, trebuie să producă diferențieri și între partidele politice, dând naștere aceluia spirit de opoziție, — de altfel necesar — care servește de control împotriva acțiunilor guvernelor.

As fel de partide opoziționale găsim în toate statele constituționale și câtă vreme ele stau pe bază de drept și nu vin în conflict cu legile fundamentale ale statului — supremul factor constituțional, împărat sau rege, trebuie după împrejurări, să le încredințeze frânelor guvernării.

Accentuăm însă că un adevărat partid guvernamental trebuie să reprezinte interesele materiale și morale ale tuturor cetățenilor, fără deosebire de limbă sau credință.

Ce vedem însă petrecându-se la noi?!

Coroana cu intangibilele sale drepturi asupra armatei, cu complicatul și neprecizul pact dela 1867 — în Austria caută a echilibra conflictul între interesele de viață ale popoarelor prin pactări efemere și promisiuni adese neimplinite, iar în Ungaria prin subordnarea intereselor vitale ale popoarelor unei clice oligarhice.

În Austria prin introducerea sufragiului universal conflictul dintre Ruteni și Poloni, Boemi și Germani și-a pierdut mult din ascuțit. La noi conflictul, lupta începe să se declare în și afară de parlament, nu între clica oligarhică opresoare și între naționalități, ci între partidele maghiare.

Și va crede oare cineva, că mobilul luptei dintre guvern și opoziția coalită este monstruoasa lege electorală a lui Lukács-Tisza? Vorbă să fie!

Reprezentanții partidului muncii ca și cei ai opoziției gălăgioase, îndată ce chestia sufragiului universal s'a pus în primul plan, toți au căzut de acord asupra bazelor pe cari avea să se creeze. Aceasta reiese și din declarațiile contelui Tisza, care a spus că la locuința contelui Károlyi, Apponyi, Mezösy și alți matadori ai ambelor partide s'au înțeles asupra felului proiectului electoral. Dar o mai dovedește și simulanța atitudinii alui Apponyi, care deși nu participase vreme îndelungată la ședințele parlamentare și își dase cuvântul, că cu membrii actualului guvern nu mai stă de vorbă, totuși în ziua deschiderii proiectului, s'a prezentat în parlament, în fruntea coalității dar nu ca să obstruzeze fatalul proiect, ci ca să salveze aparențele.

O mai bună lege electorală n'ar fi făcut nici opoziția — cel mult ar fi estins dreptul electoral asupra unui mai mare număr de industri-ași și uvrieri, cari aparținând organizației socialiste, li poate folosi la demonstrațiuni patriotice.

Deci, diferendul între guvern și opoziție se reduce la un singur punct: chestia de putere, de pâine.

În lungul perioadă dela tranșacție opoziția alături după frânelor guvernării, o singură dată, și pe timp de tot scurt, a pus mâna pe ele și, și atunci numai ca asistenți pe lângă brevetarii chauffeurii. Și prin legile cele mai neumane, mai drastice au crezut, că se fac imortali. Kosuth de farmecul puterii, a renegat principiile tatălui său, s'a dat plainic, purtând cu fală ordinul leopoldin.

Coalitia credea, că toată suflarea ungurească este la spatele ei, credea, că Viena va capitula față de voința parlamentului exprimată prin instituirea băncii de stat independente, că se va admite comanda militară în limba maghiară ș. a. Dar în curând s'au convins, că strugurii sunt acri, s'au trezit de-odată, că factorul suprem le-a denegat încrederea.

S'au dus! Și sermanii deși au fost la sacul cu grăunțe, nu și-au

putut împlini nici dorințele cele mai ușor de realizat.

Să nu ne mirăm deci dacă pofta după putere li ispitește de atunci atât de mult!

Nu! căci cabinetele partidului liberal și acum cel al muncii în lungul timp de dominațiune, pe lângă aceea, că s'au îmbogățit și întărit, nu și-au lăsat nici prietini, nici pe oamenii de afaceri, nici ceata arivistilor.

Pentru unii sinecure, pentru alții concesiuni și angajamente în întreprinderi rentabile milioanele din impozitele plătite de naționalități și-au găsit locurile de plasare. Zeci de ani de-a rândul, fără osebite toate guvernele câte s'au succedat, împărțit-au din vistieria statului la toți, câți au făcut serviciul de agenți electorali, la toți câți i-au fost recomandați spre sprijinire din partea cutărui comite suprem, deputat sau alt amic de-al guvernanților.

Și în alte state vedem guvernele protejând într'un fel sau altul pe oamenii de valoare ai partidului. Nu găsim însă nicăieri întrebuințându-se sume atât de considerabile din vistieria statului pentru a recompensa problematicile merite ale patrioților de bălci sau pentru ca guvernul să-și întrețină membrii partidului său.

Nu indică oare aceasta procedură criteriile sistemului de corupțiune la moravurilor cetățenești?

Cutare întreprinzător Hános priu acțiuni de stat maghiare înșală cu milioane statul englez și guvernul nostru, vezi Doamne, ca să nu se discrediteze statul în străinătate, plătește milioanele și acopere escroșeria.

Avându-și majoritatea parlamentară, primministrul Lukács poate încheia contracte de vânzare cu statul, poate lua din vistieria statului 4.800.000 ca să cumpere conștiințele puștinilor cetățeni alegători. Pe el nimeni nu-l poate trage la răspundere. El ca ministru activ nu poate fi tradus înaintea justiției, iar parlamentul ca for legislativ nu este autorizat a-i urmări și dovedi fapta.

Décy, nefiind ministru și pe deasupra opozițional, a trebuit să fie condamnat, fiindcă balansa zeității justiției The mis a fost sugestionată de puterea ministerială a lui

Lukács. Acuzele opoziției rămân fără efect, căci sanatorii moravurilor publice dela noi nu se pot simți atinși. Ei trec cu un suris nepăsător peste orice invinuire și acuze, fiindcă se știu la adăpostul puterii, la care în mai mult ca la orice virtute cetățenească. Ei știu că în împrejurările actuale puterea odată pierdută aieveo ar mai putea-o recăștiga, căci tabăra contrară ajungând cumva să le ocupe locurile, s'ar folosi contra lor de draconi-cele legi făcute de ei înșiși.

Opoziție și chiar și câte-o obstrucție aranjată cu asentimentul guvernelor respective, au mai avut loc în parlamentul nostru, voinde guvernul prin opoziție să stoarcă dela Coroană unele drepturi de domeniu public.

Luptă serioasă între cele două partide n-a mai fost însă niciodată până acum. Și ea, fiindcă se dă din partea opoziției pe chestia de a ajunge cu ori ce preț la putere, necruțând nici onoarea nici chiar viața contrarului politic credem că va trebui să aibă și unele rezultate de altă natură ca acele la cari țintește opoziția.

Deja din luptele de până acum ale opoziției cu guvernul putem constata unele rezultate pozitive pentru o apropiată schimbare a stărilor politice dela noi.

Chestia sufragiului universal a început să provoace cel mai mare interes la toți locuitorii patriei.

La cauza aceasta rezolvită prin o lovitură de forță, va trebui să se revină, îndată după prima alegere făcută pe baza ei.

Reprezentanții opoziției, dacă vor a fi consecvenți, apoi ai naționalităților și în fine ai muncitorimei deopotrivă totii vor pretinde abrogarea noiei legi electorale. Până atunci nici nu va înceta agitația în țară.

Un al doilea rezultat al luptei este, că lumea străină, indusă până acum în rătăcire de venala presă evreiască, a început să cunoască în toată golicinua stările aziatice, corupțiunea și sistemul politic de teroare din Ungaria. Iar al treilea rezultat este, că Germaniei i s-a dat ocazia să cunoască problematica forță ce-o reprezintă monarhia ca aliată a ei, chiar în urma stărilor anarhice dela noi.

Opoziția deci, urmărind chiar

numai ajungerea la frânelor guvernării, nu se va putea opri la atât. Va trebui să facă un pas înainte pe calea indicată în luptele ei de acum și atunci va urma o schimbare în sistemul de guvernare reclamat de milioanele de locuitori. Iar dacă va pacta cu partidul actual dela putere și va merge pe drumul bătut, propagând mai departe corupțiunea și ilegalitatea, aceasta va duce statul la nimicire.

O schimbare, vrând nevrând, trebuie să se facă!

Ag.

Revizuirea legii comunale. Guvernul va prezenta la începutul sesiunii de toamnă a camerei un proiect pentru modificarea art. de lege XXII din 1880 Secția legislativă din ministerul de interne a fost însărcinată a pregăti proiectul referitor la revizia legii comunale.

Concedierea parțială a rezerviștilor din Bosnia. În urma unui ordin al inspectorului armatei s'a ordonat concedierea rezerviștilor chemați sub arme ale corpurilor de armată 15 și 16 pe ziua de 20 Martie. Concediile sunt de scurtă durată și se vor face în patru turnusuri.

Greva în Belgia. Consiliul național al partidului social-democrat din Belgia, întrunit alături la Bruxelles, a decis să propună conferenței partidului social-democrat, convocată de Paști la Bruxelles, să probele greve generală pe ziua de 14 Aprilie, deoarece guvernul a refuzat revizuirea constituției.

O alianță secretă între Grecia și Sârbia. Din Belgrad vine știră senzatională, că între Sârbia și Grecia s'a încheiat o alianță secretă în scopul de a ocupa Albania și astfel de a pune monarhia austro-ungară și Italia în fața unui fapt împlinit.

Cercul s'vonul, că Grecii ar fi ocupat Valona și Berat. În consecință Italia a dat reprezentanților ei instrucțiunile necesare.

Budgetul Angliei. Budgetul Angliei pe anul viitor se va fixa cu suma de 195,502,000 funți sterlingi (un sterling face cam 22 cor.) Din această sumă budgetul marinei este de 46 milioane de funți, a armatei 28 milioane, al lucrărilor publice aproape 55 milioane etc. Pentru baloane și aeroplane militare sunt preliminați 501 mii funți sterlingi.

Chopin.

Silvia de Herbert Eulenberg.*

Viața lui se rescrie ca un buchet de flori, cu miros domol, irosit — ca un buchet de violele de Parma, florile acelea albastre, palide și delicate, cari par că sunt făcute dintr'o stofă nespus de fină: Chopin a ajuns anii bărbăției între două revoluții, (cea din a. 1830 și cea din 1848) în atmosfera creiată după epoca aceea mare, vulcanică, în care domnea ghilotina, când s'a născut viața noastră burgheză. Chopin a fost jumătate francez, numai după tatăl său, un polon născut în Lotaringia, mai târziu profesor de limba franceză la liceul din Varșovia. Totuși, și accentuat polonismul său Chopin, chiar și atunci când patria sa mamă

a închis ochii viteji pentru totdeauna și când neamul său n'a mai existat în formațiunea de stat. A declarat că este polon cu cerbica îndărăjită a celui lipit de patrie, pe lângă toată simpatia, care o nutrea față de Franța, care i-a dat numele și i-a făcut renumele. După cum vorbește, cântă și se tânguiește în muzica sa neamul, căruia li aparține el după naștere și după simpatie, tot astfel voia dânsul să-și adeverească apartinerea sa, trupească și sufletească, la neamul polon. De aceea a abzis prietina prelinului său, vestitul violinist Lipinski, fiindcă acesta n'a voit să aranjeze un concert în Paris în favorul polonilor săraci, din considerație față de Petersburg și față de țarul rusesc. De aceea nu uita nici odată să deponă o coroană pe mormântul regelui ultim polon, neincoronat, Poniatowski, regele care s'a înecat, de câte ori se afla în Lipsca. De aceea declara că limba polonă e cea mai frumoasă și mai bogată limbă a lumii, pe lângă toată limba italiană. De aceea a lăsat să i se arunce pe coșciug pământ polon dintr'o urnă, pe care o purta, de când părăsise, ca tinăr de 20 ani, patria — pe coșciugul, care a fost îngropat în Père Lachaise din Paris. De aceea a dispus ca înima sa, după ce a înecat să mai bată, să fie adusă înapoi în patrie, în Varșovia, unde odihnește și în ziua de astăzi, în biserica sântei Cruci.

Înima aceasta a înstuit-o în părți egale, cât timp a trăit, neamului său pierdut și poeziei neamului acestuia. Ce a mai rămas din inima aceasta nedat, a împărțit între multele femei, a căror prietnie, delicată sau pătimașe, rola împrejurul lui. A avut ca profesor excelent mult mai multe eleve decât elevi și împrejurul vieții sale, precum și a întregii sale apariții, flutură un *odeur de femme*. Danelor le cânta la piano sau le dedica bucăți la piano și cu dânsese povestea el despre toate lucrurile cari își țes firele frave între ambele sexuri. Domeniul său era salonul, curtea aceasta burgheză, pe care a formulat-o timpul său, salonul, astăzi mort de mult. Aici, în salon, cânta el mult mai bine, execuția sa fină suna mult mai frumos decât în sala cea mare de concert, în care Liszt, democratul, putea să tot secere la victorii. De aceea a cântat rar de tot și fără de voie, Chopin, în public, în fața unei mulțimi sgomotoase de popor, iar gloria sa, ca riera sa de virtuos s-a început, e semnificativ, cu prima pășire în salonul bancherului parizian Rothschild, unde a fost dus din întâmplare odată de unul din sprijinitorii săi.

Din toate legăturile lui Chopin cu femeile timpului său a ajuns mai cunoscută e natural, relația sa cu vestita scriitoare George Sand, fiindcă d-nei Sand îi plăcea să tragă în țepa con-

delului ei, în public, inimile bărbaților, cari i-au căzut la picioare, îndată ce scria sub un roman al vieții sale *Amnis*, întocmai precum purtau bărbații revoluțiunii capetele victimelor, în triumf, pe stradă, înfrupte în lăncile lor. O serie de ani a fluturat relația aceasta de dragoste nimicitoare între aceste două ființe omenești rare, până ce s'a terminat cu o disonanță amară. Această disonanță s'a început când a fost rănit până'n adânc Chopin de necredința miresii sale, care a preferit să se mărite mai bine cu un conte decât cu un muzicant. A rămas faptul acesta secret, păzit în mare taină de flu față de părinții evlavioși din Varșovia. N'avea să judece nimeni dragostea a doi oameni ca dânsii. Biografi D-ne Sand se plâng de nervozitatea grozavă și de gelozia, cu cari a chinuit Chopin, ca un copil răsfățat, pe eroina lor. Biografi lui Chopin se tânguiesc și se mânia de faptul, că femeia aceasta a părăsit pe Dzeul lor, în clipa când chinurile l-au slăbit și când pieptul lui bolnav cerea mai mult o soră de caritate decât o femeie iubitoare. Destul de asteal Amândoi s'au despărțit când n'au mai fost și n'au mai putut fi una nervii lor, ochii lor, s'mțurile lor, mâinile lor, tot ceea ce numim noi într'un cuvânt, din moștrămoși, suflet. Ca semn al apartinerei lor de odinioară i-a rămas lui Chopin un tremur ușor la mirosul de

violele, floarea favorită a Dnei Sand, tremur, care i-a rămas lui Chopin până în orele ultime ale vieții. Și apoi: multe amintiri despre ea, în cari li plăcea să frunzească, cu o poftă nebulă de bolnav, care e necapabil să trăiască mai departe, dar care își mărește existența trecută, mereu, adună-du și gândurile și sporiindu-le pe cale măiestrită!

Boala, care a nimitic pe artistul Chopin la patruzeci de ani, a fost mai mult otfica nervilor, decât a plămânilor. Iritabilitatea sa era excesiv de mare: putea să p'angă la vederea unui boboc rupt de roză și se cutremura la sgomotul făcut de un șoarece, la căderea sgomotoasă a unui braț de lemn din cuptor sau la căderea fără de veste a unei frunze de pe pom sau dintr'o vază de flori. O adevărată frică de Pan li cuprindea adesea, ca pe un adevărat orășan ce era, când se afla la țară și în mijloc naturii, și era torturat de o nostalgie nesuferită după tubitul Paris în cele mai frumoase regiuni ale Scoției. Cele mai mici dureri erau cele mai grele pentru dânsul — a mărturisit-o Sand, când a vorbit despre el ca pacient. Înima lui a bătut șaziind vecinic în sincope și încordarea trupului său a mers atât de departe, încât barba sa voia să-i crească numai într'o parte, și anume pe partea, care era cătră public, când cânta dânsul la piano.

* Cine n'a auzit de genialul pianist și compositor Frédéric Francisc Chopin, ale cărui mazure, poloneze, valsuri, etc. se cântă și astăzi cu mare plăcere în saloane? „Marșul funebru”, vestitul marș al lui Chopin, este — de asem nea — foarte cunoscut. Herbert Eulenberg, din care am mai tradus eu câteva biografii-essayuri, ne vorbește în ultimul său volum de „siluete” despre Chopin. Iată capitolul acesta. Sunt sigur că va plăcea.

H. P. Petrescu.

Cătră alegătorii români din Sasca.

Conducerea partidului național român din Caraș-Severin a adresat alegătorilor din cercul electoral Sasca un călduros apel, în care le recomandă cu cea mai mare căldură alegerea candidatului partidului național român **Dr. Aurel Vlad**. Reținem din acest apel părțile, cari caracterizează în mod plastic politica transfulgilor politici de teapa lui Korkán Péter:

Fraților!

Voi prea bine știți cine este candidatul nostru, al partidului național român și cine este candidatul stăpânirii. Doar voi mai bine știți ca oricine, că cine este acesta.

Poate vi se va zice, că și candidatul stăpânirii este Român de limbă și lege, că este din partea locului, copil din popor, înrudit cu mulți din voi. Dar nu uitați, că dacă se și trage din părinți românești, politica pe care o face nu este politică românească. Cine știe mai bine decât chiar voi, cum a slujit el stăpânirea contra voastră, tocmai când voi însușițiți de cea mai sfântă dragoste pentru neam și lege a-ți voit să vă arătați dorul curat al inimii voastre și voința voastră bărbătească. El și astăzi când eșit la penzie pește mandatul de deputat al cercului vostru, ca pe lângă penzia grasă să mai tragă și plata de deputat, nu se pune în acele șire, cari luptă și jertfe pentru drepturile poporului român, ci dimpotrivă se pune în acele șire, cari stau gata să slujească orice stăpânire, fie chiar și cea mai dușmănoasă poporului român.

Iar noi, fraților, când vă chiemăm la luptă nu o facem nici de dragul și nici de frica vre-unei persoane și nici ca să bîgăm pe cineva în pită, ori să l scoatem de acolo, ci vă chemăm la luptă pentru binele neamului românesc, pentru câștigarea acelor drepturi, fără de cari nu poate fi pace națională în această nenorocită țară. Noi vă chemăm la luptă în slujba politicii românești și astăzi știe tot natul, că în slujba stăpânirii nu se poate face politică românească.

„Zadarnic se trage cineva din părinți români, dacă inima nu-l îndeamnă spre politica poporului român, dacă în loc să lupte și jertfească alături cu poporul pentru drepturile noastre naționale, se bagă în slujba ecelora, cari mai bueros ar vedea, dacă în această țară nu ar mai fi nieri o suflare românească, dacă n'ar mai resuna hore vesele și doine mîngăietoare în aceste văi și plaiuri, unde ne-a plămădit strălucitul strămoș, lăsându-ne paznici ai limbei, legii și zăcoanelor măririi de odinioară a vulturului roman aici.

Pentru a fi alesul poporului român nu ajunge să te lauzi cu parintii și rudeniile, cari și-au păzit moștenirea strămoșească, ci trebuie să ai tragere și dragoste pentru neamul tău, să te bucuri cu el dimpreună de bucuriile lui și să jlești cu el jalea lui, dar nu să te arunci asupra lui cu noianul de pedepse, pentru că vezi, că poporul

tău se deșteaptă și nu mai voește să fie robul altuia, ci stăpân pe soartea sa!”

In ajunul păcii.

Puterile mari stau în ajun să facă pasul decisiv pentru încheierea păcii între Turcia și statele balcanice. În răspunsul, pe care îl vor da la condițiunile statelor balcanice, Puterile vor declara cu toată hotărârea, că rezervă dreptul de a tranșa chestia insulelor egeice și a Albaniei și că nu aprobă despăgubirile în bani cerute de aliați, în schimb însă sunt gata să facă statelor aliate concesiuni la regularea definitivă a datoriei de stat turcești.

Puterile mari sunt convinse, că Statele balcanice vor trebui să accepteze mediațiunea în acest sens pe următoarele motive ponderoase: dificultățile mari financiare cu cari au a se lupta statele balcanice actualmente cât și după încheierea păcii și cari nu se pot delătura fără concursul binevoitor al Puterilor mari, istovirea armatelor beligerante și dorința tot mai accentuată cu deosebire a poporului bulgar, care pretinde încetarea ostilităților pentru a se re-lua lucrările câmpului.

Toate presemnele aceste prevestesc apropiata reluare a tratativelor de pace.

Știrile mai nouă sunt următoarele:

Londra 18 Martie. În mod semi-oficios se anunță, că Puterile mari au găsit o nouă bază pentru reluarea tratativelor și sunt speranțe bazate, că pe această bază se va putea ajunge la o soluțiune satisfăcătoare a războiului balcanic. Hotărârea Puterilor mari, care se va notifica zilele aceste guvernelor statelor balcanice, ar fi — după informațiunile „Agenției Reuter” — următoarea:

1. Asupra insulelor egeice și asupra granitelor Albaniei vor decide Puterile mari.
2. Puterile mari vor aproba în liniamente generale granița Enos-Ergeni-Rodosto-Midia.
3. Turcia nu plătește despăgubiri de războiu.
4. Adrianopolul se va ceda Bulgariei.

În schimbul refuzului unei despăgubiri de războiu Puterile mari vor face concesiuni statelor balcanice la regularea datoriei publice de stat a Turciei, știut fiind, că fiecare din statele balcanice este nevoit să ia asupra-și o parte din această datorie publică, în raport cu teritoriul ce le revine din imperiul european turcesc.

Viena 18 Martie. După știri sosite aici din Bulgaria populațiunea bulgară amenință cu o răsccoală dacă nu se va pune capăt războiului. Populațiunea se teme de o mare catastrofă economică, de oarece — trăgându-se încă încheierea războiului — nu se poate re-lua munca câmpului. Se cere concedierea rezerviștilor.

Știri analoge sorsec și din Sărbia. O parte a rezerviștilor din Belgrad a fost concediată.

Știri de pe câmpul de războiu.

Constantinopol 18 Martie. La Adrianopol bombardamentul e mai slab de două zile. Pe linia Ceatargea continuă luptele. Bulgarii au fost respinși la Akalan și Kalfaköj. Turcii au ocupat orașul Kalfaköj. Un aeroplan bulgar s'a înălțat asupra Bulairului, a trebuit însă să se refugieze fiind luat la țintă.

Atena 18 Martie. Grecii au ocupat după o luptă sângeroasă Clisura. Turcii s'au retras spre Berat cu mari pierderi.

Constantinopol 18 Martie. În urma agitațiunei unei părți a ofițerimei turce dela Ceatargea, care e îndreptată în contra lui Mahmud Șefket-pașa, s-a concentrat între Ceatargea și Constantinopol un corp de armată credincios regimului turcilor tineri, care să zădărnicească o eventuală lovitură a corpului ofițeresc nemulțumit cu regimul actual.

Actuale.

— *Incercare de pace equată. — Istoricul unei baronii.* —

Un eveniment de însemnătate în politica internă s-a petrecut zilele aceste. S-a făcut o încercare de împăciuire între partidul muncii și opozițiune. Au conferat în chestiune contele Khuen-Hédervary și Désy, dar n-au ajuns la nici un rezultat. Intrevederea lui Khuen cu Désy n-a fost întâmplătoare. Evenimentele timpului din urmă au pus pe gânduri elementele mai serioase din partidul muncii și de aci s-a născut ideia unei încercări de apropiere între cele două tabere. Spre acest scop mai potriviiți s-au găsit din ambele partide contrare contele Khuen și Désy. Astfel s-a făcut întrevederea.

La întrevedere, după cum se anunță din izvor autentic, Khuen a declarat lui Désy, că partidul muncii dorește sincer pacea parlamentară, restituirea raporturilor normale. Pentru acest scop partidul e aplicat a face și unele concesiuni. O astfel de concesiune ar fi depărtarea lui Tissa și Lukács de la putere.

În privința dreptului electoral partidul muncii ar fi aplicat a accepta revizuirea și a honora până la un punct oarecare dorințele muncitorimii și ale păturilor burghezimii.

Dispozițiile stricte ale noului regulament să se aplice numai la discuția bugetului și a proiectului de recruți, celelalte dispoziții să se stabilească cu învoială comună.

Să se declare în o formă oarecare, că cele petrecute în 4 Iunie nu pot servi de precedentă.

Impărțirea cercurilor electorale și procedura electorală se va stabili asemenea prin învoială comună.

În schimb opozițiunea nu va mai discuta validitatea legilor militare și va lua parte la ședințele camerei. În deosebi însă Désy nu va mai stăruie pentru procesul cu Lukács și opozițiunea aliată nu se va mai folosi nici odată de acuzaele lui Désy, nici contra lui Lukács, nici contra partidului.

La aceste Désy a spus, că el nu are încredințare dela nimenea să trateze în chestia păcii și numai ca om

privat declară, că nu poate primi ofertele lui Khuen până când nu se va da deplină garanție, că revizuirea reformei electorale va fi cel puțin atât de democratică, cum a contemplat-o opozițiunea.

Dar nici aceasta nu ar fi suficient, pentru ca acuzaele contra lui Lukács să fie date uitării. Aceasta nu ar fi nici în interesul moralei publice.

În urma acestora cei doi corifei au constatat, că pentru o eventuală continuare a tratativelor nu este de-o camdată nici o bază și astfel tratativele s'au întrerupt.

Khuen și Désy, intervievați de ziariști, au confirmat întâlnirea, fără a comunica detaliuri. Désy a spus și aceea, că tratativele nu se vor mai continua.

Din aceasta întrevedere reiese, că în fine chiar și partidul muncii așă de prea extreme machinațiunile lui Tissa-Lukács, dar de altă parte ar voi, ca să facă un pas în direcțiunea ridicată de Désy contra lui Lukács.

În Decembrie 1910 s-a publicat prin ziare o notiță, că Maj. Sa a conferit marelui industriaș Adolf Kürschner demnitărea de baron ungar, pentru merite câștigate pe terenul economic.

Atât!

Acum iese la iveală istoricul ciudat al acestei baronii A descoperit o corospondent al lui „P. Hirl.” din Viena.

Kürschner e un cinstit porcianat din Moravia, fabricant de zăhar și om foarte bogat. Locuiește în Brün. Dorința lui cea mai ferbinte era să aibă titlu mari. Și-a cumpărat titlul de „nobil austriac”, dar voia să fie și baron. A încercat în Austria, spre care scop a depus un milion de coroane, dar nu i-a succes. Guvernul austriac s-a genat de opinia publică să-l facă baron pe jupănul Kürschner și se vede că ceata înaltei aristocrații asemenea era contra. Baronii își susțin, încât se poate, curățenia castei.

Când se trata în Viena baronia lui Kürschner, a venit pe neașteptate un ofert din Ungaria, în care îl se spunea, să competeze la baronie în Ungaria, că va primi acest titlu depunând numai o sumă de 800 mii cor. Ofertul îi l-a făcut un director de bancă din Pesta, dar din încredințarea, guvernului Khuen-Hédervary.

— Dar eu nu sunt nici baremi cetățean al Ungariei — a zis Kürschner, când i s-a făcut ofertul.

— Nu face nimic, a reflectat agentul, deschide-ți punga și ai — baronia.

Și așa s-a făcut baron, Kürschner din Moravia, fără să fie cetățean al Ungariei. Cassa partidului muncii a primit 800 mii cor. dar corospondentul pretinde a ști, că alte câteva sute de mii au intrat prin alte buzunare.

Când s-ar răscoli arhivele secrete, câte panamale de-ale guvernelor ungare nu ar eși la iveală!

Sașii și chestiunea de naționalități.

Ziarul „Budapester Tageblatt” a publicat zilele trecute o convorbire, pe care a avut-o cu deputatul saș Dr R. Schuller cu privire la atitudinea Sașilor în chestia de naționalități și în special despre raporturile dintre Sașii și Românii din Ardeal.

Din această convorbire, care pare a exprima punctul de vedere al compatrioților noștri sași față de nizuințele poporului românesc pe toate terenurile publice, reținem următoarele părți:

La întrebarea: în ce constau contraste între Sași și Români, dep. Schuller a răspuns următoarele:

Aceste contraste sunt cu deosebire de natură economică. Poporul românesc este un popor în dezvoltare, care dorește să cucerească acolo, unde locuiește împreună cu noi, pozițiunile economice, pe cari le deținem noi. Românii ar voi să înlocuiască cu Românii meseriașii și comersantii sași și înai întee de toate dorește să câștige cât mai mult pământ din mâinile săsești.

Și ce atitudine observă Sașii față de aceste nizuințe:

Noi ținem această luptă economică a Românilor de ceva natural și ne apărăm în contra acestor străduințe cu armele și calitățile de cari dispunem: sârguință, hărnicie, pricepere în afaceri etc. La noi nu există animozități din cauza acestei lupte economice, deși trebuie cu regret constatat, că cel mai mare dușman al nostru este numărul locuitorilor mic. Pe doi industriași sași vin în urma sucrescentei, să zicem, patru Români. Această împrejurare ne dă mult de gândit pentru viitor dar — precum am zis — animozitate sau dușmăniile sunt sentimente, cari în situația dată nu ne dau nici un ajutor și pe cari dealtfel nici nu le nutrim.

Și cum stăm cu cucerirea pământului de către Români?

Asupra acestei chestiuni putem emite o părere numai când vom constata, că sunt comune în cari numărul sufletelor săsești este numai jumătate sau și mai puțin din totalitate locuitorilor comunei, și totuși Sașii au în posesiunea lor patru din cinci părți a pământului. Urmarea este că prețul pământului, făcând abstracție dela alte împrejurări de ordin general, se urcă deosebit de mult. Poporațiunea română numeroasă, care trebuie să se mulțumească cu partea a cincina a pământului, e de sine înțeles flămândă după pământ și cu toate că țărănul saș ține cu cerbicie la pământul său, totuși se întâmplă, că perde din când în când câte un jugăr, care ajunge în proprietate românească cu prețuri, pe cari le poate plăti numai Românul, fiindcă acesta nu ține cont de produsul pământului. Această luptă pentru pământ, pentru petecul de trai, este cea mai de căpetenie grijă a noastră și fiind purtată pept la pept cu mare îndârjire lupta aceasta — o mărturisesc sincer — ea ne face să ne temem întrucăva.

Și cum se înfruntă prin această luptă atitudinea în ambele d-voastră popoare?

Cu toată apariția aceasta noi nu nutrim nici o patimă, în schimb am adeseori sentimentul, că atitudinea noastră nu este îndreptată onorată din partea românească, și că adeseori iese la iveală încă un sentiment, care aduce mult cu instinctele celui fără pământ sau celui cu mai puțină avere față de cel mai bogat. O astfel de impresie a trebuit să facă asupra noastră și recenta vorbire a deputatului Dr. Ștefan C. Pop. Cu toate aceste peste noi încă nu se poate trece la ordinea zilei și încă nu se poate face cu noi „tabula rasa” iar nerăbdarea produsă de această împrejurare se manifestă câte odată prepe față.

Și cum stăm cu contrastele politice?

Aceste se manifestă în lupta pentru mandate, pentru influința în comitate, oraș și sate. Dealtfel luptele în aceste corporații se desfășură de obicei în forme regulate. În cele mai multe comune administrațiunea se află în mâni săsești, Românii fiind înoldeaua reprezentată în comună. (Ca exemplu dep. Schuller aduce comitatul Sibului și celelalte comitate ajungând la concluzia că Românii nu se pot plânge de un tratament nedrept. În caracterul Sașilor predomină obiectivitatea în măsură mai mare chiar decât ar fi aceasta prielicul din punct de vedere politic. Aceasta o dovedesc și alegerile de deputat în cercurile săsești, la cari nu s'a ivit nici un singur caz, în care vre-un alegător român să fi fost cumpărat cu bani etc.)

Cu privire la o eventuală împăcare între puterea statului și Românii dep. Schuller a declarat următoarele:

E necesar, ca deoparte opinia publică maghiară să nu creadă că guvernul tradează interesele statului, când se nizuiește a delătura contrastul superflue, de altă parte se impune ca opi-

Acestei stări delicate a organismului său, în urma căreia dușmanii îl cizeau un talent de oada de bolnav, li corospondea o predispozițiune pentru tot ce e rafinat, pentru salon, pentru aristocrație, ducând o viață nebună după lux, de i s-a prefăcut într-un desiderat, fără de care nu putea trăi. Astfel nu-l vedeai nici odată în aier liber fără de mânuși albe în mână, astfel n'a putut să locuiască și să creieze ceva decât numai în odăi, cari dădeau spre sud, astfel a fost vestit în urma hainelor sale elegante și a fracurilor sale, întocmai ca prietenul și contemporanul său, Mayerbeer, acesta din cauza bucătăriei, care o avea.

Și tot așa trebuie să fi fost și jocul său, care avea ceva radical-caracteristic, în epoca aceea a celor mai mari virtuozii de piano, încât Mendelssohn l-a numit „un mic în lumea pianistilor”. Era înduioșător să-l vezi în fața pianului elegant, fin, al firmei Pleyel, când execută cu degetele sale, de catifea tristele sale piese de joc mazurcele sau polonezele sau valsurile sale, după cari, frește, nu puteai să dansezi, ci să visezi numai. Mai cu seamă „touché-ul” se zice că ar fi fost frumos în execuția sa, după cum pune și în lecțiile sale pondul exclusiv sau capital pe dezvoltarea acestui „touché-u, susținând că toate celelalte urmează de sine. Fiecarui elev îi spu-

nea și-i da același sfat: „Fă cum simțesti și ai să execuți piesa bine!”

Ca să se prepare pentru concertele, puținele concerte mari, publice, cari le-a dat, a studiat pe Mozart și înainte de toate, pe Bach, nici când însă creațiunile sale proprii, cari sunt cele mai bune lucruri, scrise pentru piano. N-a fost lenec din part-a lui Chopin, dacă n-a jucat în fața publicului numeros, în fața poporului. Lucra greu și încet și cu mult chin și cisela la bucățile sale ușoare, întocmai ca Heine la cântecurile sale. Slăbiciunea sa, delicatetea și nobleța sa, îl sfătuiă să fie mai rezervat și ca virtuos al pianului. Reserva aceasta era cu totul lipsită de prefăcătorie, ca și fața sa sinceră, frumoasă, lunguiață, cu ochii de culoare brună-închisă și cu părul său bogat, moale ca mătasea. Ființa sa întreagă îl silea să intre în salon, în localități mai strâmte, intime, cari se puteau mai ușor întuneca, după cum făcea adeseori în decursul jocului său. Acolo povestea el la piano, fascinant, ușor, cu arabescuri, nici odată numai la suprafață. Astfel a fost sărbătorit din partea societății, care-l folosea făcându-l drept decorațiune și astfel a trecut parte din ceata celor mai vestiți eroi de salon din Parisul de subt Louis Philippe, pe cari l-a învidiat Heine atâta, până ce s-a aflat și dânsul, sassistit, între ei... Așa, într'același timp

ca artist virtuos de cameră, și-a epuizat Chopin forțele prin saloane, purtând „con amore” viața socială a timpului său. Nu putea să suferă singurătatea, îl mâna ceva, mai cu seamă seara, între oameni și se temea, superstițios ca un polon, să stea multă vreme singur în odaia sa, fără de femei sau prietini. Când d-na „and a lăsat să fie așteptată odată, într-o seară, mai multșor, fiindcă a fost reținută de o ploaie repentină — el așteaptă între ruinele mănăstirei cartusiene e” pe insula Mallorca, unde locuise cu dansa o iarnă întreagă — îi apăru apoi cu părul valvoi și strigă cu glasul plin de palmă, surd: „Am crezut, iubită, că nu mai trăiești!”

Cu totul altfel, ca bunăoară, Liszt sau Hans de Bülow, cari au călătorit, mai târziu, din oraș în oraș și s-au produs cu arta lor în fața poporului s-a lăsat invitat Chopin, polonul, în epoca aceea de tranșiție spre lumea noastră democratică de astăzi, invitat din partea societății înalte, bogate, ca să-și petreacă cu dânsul mai mult ca cu un oaspe, un prietin și un profesor, decât ca să fie plătit ca un pianist. Și de aceea a avut și o poziție mult mai grea decât urmașii săi, cari dau și primiau pe schimbate, prestațiile și remunerațiile lor.

De aceea a murit acest mare virtuos și și mai mare compozit, sărac

lipit pământului. Lăsând datorii, cântece și dansuri în urma sa și-a sfârșit viața delicată, o viață plină de amintiri dureroase, cum a spus-o singur, înconjurat de mirose de flori și mângăiat de femei. „Aici în Franța, sunt numai în treacă”, obicinuia el să spună des conaționalilor săi. Tot așa ar fi putut să zică și despre petrecerea sa scurtă pe pământ.

A lăsat cu limbă de moarte să fie îngropat în hainele, în cari obicinuia să cânte în public — atât de mult a ținut el la misiunea sa de virtuos — și s-a rugat pe patul de moarte — atât de mult a iubit el arta! — să se cânte în amintirea sa „Requiem-ul” lui Mozart.

Arta sa, născută în zilele când doamna Weischnitzer (durerea lumii) și căni se petreca în lumea derută a neamului său, o artă pentru femei și pentru poezi, peste care s-ar putea scrie, ca temă principală, cuvintele: „Nostalgie după Polonia”, va rămâne, înfruntând modele și secolele, cât timp va exista un piano pe lume. Câtă vreme nu va fi înlăturată și întrecută muzica de pianola, de gramofon, de fonograf și de celelalte urățenii, născute de America, — atâta timp va trăi și Chopin.

Trad. de Horia. P.-Făurescu.

MOBILE BUNE

lucrate de măiestri din Braşov, — se capătă în asortiment bogat în
Hala de mărfuri a societăţii industriale din Braşov, (PODU BĂTUŞILOR)
 STRADA HIRŞER Nr. 1.
Pentru lucru solid şi bun se dă garanţie pe oinoi ani.

Siebenbürger
Urbräu

Am onoare a înştiinţa onoratal public, că din 15 Martie a. e. vom pune în circulaţiune o bere nouă sub marca

„Siebenbürger Urbräu“

(Vechea bere transylvană)

care poate concura cu oricare bere externă şi corăspunde gustului cel mai distins.
 Se află de vânzare în toate birturile şi prăvăliile unde se vor vedea plăcatele mele cu inscripţia: „Siebenbürger Urbräu“.

Deposit în Braşov la:

Julius Theis,
Strada gării Nr. 28.

Cu stimă:

Rudolf Habermann
proprietarul fabricii de bere, Sibiu (Nagyszeben).

Siebenbürger
Urbräu

RENOMITA BERE

„DOPPELMÄRZ“

cu marca de scutire SKT STEFAN a herăriei civile din STEINBRUCH,

Cu începere din 20 Martie a. e. vine la vânzare şi cu paharul în restaurantul **Meduse** la d-nul Gottsmann şi în restaurantul dela **reunirea industrială** (Gewerbeverein) la d-l Josef Peter.

Această bere năgră de tot **excelenţă**, care nu se poate compara nici o bere de ori şi ea soi, este recomandată de **medici** din diferite ţări, contra **nevrozilor**, boala de stomac, **insomnie**, lipsă de poftă de mâncare, boala de plămâni etc.

Pentru reconvalescenţi şi femei în preajma naşterii **indispensabilă**.

Se găseşte în sticle în restaurante, în prăvălii cu coloniale şi delicatose din Braşov.

Deposit principal la d-l **Anton Kassik**, Braşov, Strada Lungă Nr. 106.

Desfacere totală concesionată de autoritate

d e

Haine pentru domni, băieţi şi copii la
J. ASCHER,
 Târgul Inului No. 26.

Cea dintâi şi mare Văpsitorie artistică şi spălătorie chimică cu abur şi motor precum curăţirea de puf.

Wilhelm Körner

Fabrica: strada năşpului de jos 1 a; Filiala Strada Vamei 36.

Localităţi de primire în Feldioara la Domnii Stenner & fu comerciant, Előpatak la domnul Mühlbacher, croitor de bărbaţi. Tuznad la domnul Meggeri croitor bărbătesc, Szabó Poték-Vila, şi la toate localităţile din împrejurime.

Curăţire kemică de haine bărbăteşti, dame şi copii, uniforme, costume broderii, pănzături, plapome, stufe de mobile şi decoraţii, perdele, coperte, covoare se curăţă radical, devine ca nouă, Specialităţi: Curăţire de pene de struţ. Obiectele menţionate se văpsesc iarăşi în aceea culoare, sau în alte culori. Toate obiectele în negru, așa că apar ca nouă. Comande din afară cu posta se execută prompt.

Fabricate clasa primă!

Pentru sezonul de primăvară și vară recomandăm produsele noastre renumite ca cele mai bune și scumpe:

Stofe de haine pentru domni Cheviot și Kamgarn.

Stofe de costume pentru dame unicolor și desen.

Stofe Double pentru paltoane, Ulster și mantale de dame.

Velours și Plimerstons pentru paltoane de carne și palto.

Cheviot și Kamgarn negru pentru costume salon, irac și smoking.

Stofe Loden impeneabile pentru sport și costume de vânat.

Stofe de uniforme pentru locot. și voluntari.

Pledari pentru voiaj, cergă pentru voiaj, așuri, cai, covoare, etc. etc.

Fabrici de postav, mărfuri de modă și tricotați.

WILHELM SCHERG & Co.
 Deposit de vânzare!

Fabricate clasa primă!

Deschidere de prăvălie

Subscrierul aduc la cunoștința On. public că am deschis în strada Hirşer Nr. 2

Prăvălie cu alimente

Legumi, zarzavaturi fructe sudice, conserve de legumi, de licatose, precum pește sărat în fiecare zi pește proaspăt, Brânzeturi, unt- cu preț ieftin, servicii solid.

Mă rog de sprijinul on. public **George Moșolu.**

SFAT ȘI AJUTOR!

pentru cei ce sufer de Indigestiuni, acroasă de gât, constipație, dureri de stomac, împreună cu sfățile să folosească

BRADY

Picături de stomac așa numite **MARIAZELL.**

Nu cumpărați imitații și falsificări de picături veritabile sunt cu marca de alăura, subscrie **C. BRADY**, și pachetele în hârtie roșie.

Se capătă în farmacia, cu prețul de 90 bani și 1 K 60 bani. 8 sticle cu 5 Cor. 40 bani 8 sticle duble cu 4 Cor. 80 bani trimite frauca producătorul **C. BRADY, farmacia „König von Ungarn“** Wien. 2 Fleischmarkt 2 Depot 5.

Se capătă cu preț și condiții convenabile, pe lângă plățire și în rate,

mașini de cusut, fabricat de rangul prim, mobile de lemn și fer, tablouri, oglinzi, ciasmornice de părete și buzunar, tacături de argint de china, garnituri de salon, saltele de divan, pănzături de tot felul, covoare, plapome, rochi, haine de răbați și băieți și după măsură. Marea asortiment în stindarde naționale

Szól ösy Zs.

Braşov, strada Porții 69.

G. EITEL

cea mai veche fabrică de săpun și luminări — din Braşov. —

Fabricație de săpun curat, neutral, veritabil numai cu coroană, toate specialitățile de săpunuri de toaletă, calitate superioară și curată, cu preț foarte ieftin. Specialități de apă de Colonia, săpunuri de migdale.

Resturi de mărfuri

de spălat colorate, care cumpărate din întreg costă prețul îndoit se vinde cu,

36 bani metru.

Moștre stau la dispoziție franco.

Ce nu convins să schimbă ou alte loco Dornbir.

Gebr. Reichart, fabricanti.
Dornbirn, Vorarlberg

„TRANSYLVANIA“

bancă g. m. de asigurare, Sibiu (Nagyszeben)
 recomandă încheierea de

Asigurări pe viață

în condițiunile cele mai favorabile.

Pentru proști și învățători români gr. or. dela școlale confesionale avantajii deosebite.

Special de remarcat sunt combinațiunile următoare:

Asigurări mixte cu restituirea intereselor de 3%, garantată.	Asigurări de pensuni simple și combinate cu asigur. unul capital
Asigurări simple și mixte cu participare la câștig de 40%.	Asigurări mixte cu plățirea necondiționat de 2-ori a capitalului.

Asigurări de foc

deasemenea foarte ieftine.

Dela existența „Transylvaniei“ s'au plătit din partea ei:

Capitale asigurate pe viață.	Cor.	9.146.556-63
Pagube de foc	„	5.275.798-28
Sumele asigurate pe viață erau en finea anului 1911	„	10.931.322-—
Asigurări de foc	„	127.763-744-—
Capital de fondare și rezerve	„	2.520.422-—

Informații și prospecte se dau gratuit prin direcțiune în Sibiu prin agenturile principale din Arad, Braşov, Bistrița, și Cluj, cum și prin toți agenții din comane.

Agentura principală pentru Braşov se află la d-l **H. Herman**, Strada Porții Nr. 51.

Persoane versate în achiziții cu cereri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile la serviciul instituției.

Nou! Kitt universal Emaile-Salvator

de 1000-ori probat.

Cel mai bun preparat de a repara emailul ars al vaselor de tinichea, tuc, cimentează durabil obiecte de sticlă, marmoră, porcelan și faianță. Asemenea care sunt cu metal s. e. Lamă de petrol Emaile-Salvator este scutit de foc și apă.

Indispensabil la economii de casă. Prețul per pachet 40 fil.

E. Weisskircher

Cernat.

Se capătă la prăvălii de băcănie și mărunțșuri dela orașe și sate. În Braşov se capătă la: Drogueria Jul. Teutsch, Drog. Lang & Theil, Drog. med. C. H. Neustädter. Revanzătorilor rabat.

Bărbați impotenți.

și dobândeste carăși puterea dacă folosește

«Neosan-Tabletten» recomandată de medici celebri, un mijloc sigur și probat contra impotenței. Tabletele nu sunt stricteioase pentru stomac și nici pentru organele. O cutie cu 20 tablete costă 4 cor. 50 fileri.

Trimiteri postală împachetate cu discrețiune. Deposit principal pentru Austro-Ung. **Farmacia Diana** Budapest, VII. Károlykór-ut 5.

Atelier tehnic dantistic

I. SOLE

BRAȘOV, Strada Vămii Nr. 19

Execută toate lucrările ce cad în bransa dantistică solid și cu preț moderat. — Specialist în coroană și pod.

Pacienții din provincie să s'ervesc în 24 oare.

Mărfă solidă. Prețuri ieftine

Stofe moderne de primăvară, pentru costume și — bluze la —

FRITZ PREDIGER,
Braşov, Strada Porții 8.

Expert de croierie încredințat de Minister Pregătește în atelierul propriu **Haine de Domni** din stufe moderne cu lucrători de primul rang **ne indigiene**

Tellmann Béla

Confectionare de mantale englezești pentru dame și costumuri.

Pentru studenți și orășeni prețuri moderate. Comande din provincie se execută, fără a lua măsură, sub garanție.

Salon de modă, BRAȘOV,
 Piața Francisc Jozif, Colțul Pârului Callier deasupra mag. Scherg, etajul I.

J. Brod